

**DILEMMÁK A VÁROSFEJLESZTÉSBEN,
AVAGY
„A KONCEPCIÓK ÍRÓDNAK, DE
A KARAVÁN HALAD”**

**XV. ORSZÁGOS URBANISZTIKAI KONFERENCIA
SIÓFOK, 2009. OKTÓBER 29.**

Körtvélyesi Csaba

okl. közlekedésépítő mérnök

szakmai főtanácsadó

DARÁH Állami Főépítészeti Iroda

A HELYZET

DÚL A KÖZTERÜLETEKÉRT FOLYÓ HÁBORÚ!

A HÁBORÚ OKAI

- **NÖVEKSZIK AZ IGÉNY A KÖZTERÜLETEK IRÁNT**
MEGLÉVŐ IGÉNYEK ERŐSÖDÉSE
GÉPJÁRMŰSZÁM, MOBILIZÁCIÓS IGÉNY NÖVEKEDÉSE ÉS A KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA KAPACITÁSÁNAK NÖVEKEDÉSE, A GÉPJÁRMŰ KÖZLEKEDÉSEL SZEMBENI ALTERNATÍVÁK VERSENYKEPTELENSÉGE
- **ÚJ IGÉNYEK MEGJELENÉSE, ERŐSÖDÉSE**
KERÉKPÁROSOK, GYALOGOSOK, TERASZOK, RENDEZVÉNYEK, NÖVÉNYZET
- **ERŐSÖDIK A „KÖRNYEZETÉRZÉKENYSÉG”**
(ZAJ, LÉGSZENNYEZÉS, VÁROSI KÖRNYEZET MINŐSÉGE)
- **A TELEPÜLÉSI KÖZTERÜLETEK VÉGES NAGYSÁGA**

A SZEREPLŐK

- **A LAKOSSÁG V. LAIKUSOK(?
(A KÖZTERÜLETEKET
HASZNÁLÓK)
AUTÓSOK, KÖZÖSSÉGI
KÖZLEKEDÉST HASZNÁLÓK,
KERÉKPÁROSOK,
ÁRUSZÁLLÍTÓK, GYALOGOSOK**
- **DÖNTÉSHOZÓK
(POLITIKUSOK)**
- **SZAKÉRTŐK V. BÖLCSEK (?
(ÉPÍTÉSZEK, MÉRNÖKÖK ...)**

A SZEREPLŐK CÉLJAI

■ A LAKOSSÁG CÉLJA

„AZ ÉN IGÉNYEM A LEGFONTOSABB, AZÉRT FIZETEM AZ ADÓT, HOGY AZT KIELÉGÍTSÉK.”

■ A DÖNTÉSHOZÓK CÉLJA

A LAKOSSÁG ELÉGEDETTSÉGI SZÍNTJÉNEK JAVÍTÁSA, (POLITIKAI SIKER) ÚGY, HOGY NE JÁRJON NEM VÁLLALHATÓ KONFLIKTUSSAL. HA MÉGIS VAN, AKKOR AZT A SZAKMAI „TÉRFÉLEN” TARTANI A SIKERIG.

■ A SZAKÉRTŐK CÉLJA

A PROBLÉMA MEGOLDÁSA (SZAKMAI SIKER), MEGFELELNI A DÖNTÉSHOZÓ ÉS A LAKOSSÁG ELVÁRÁSÁNAK ÚGY, HOGY AZ SZAKMAILAG IS VÁLLALHATÓ LEGYEN.

■ MÓDSZEREK :

SZOLGÁLTATÓ (MINT A KÖZMŰ ÜZEMELTETŐ) **ÉS/VAGY** SZABÁLYOZÓ (MINT A PEDAGÓGUS)

A TAPASZTALAT

- A DÖNTÉSHOZÓK SZAKMAI DÖNTÉST AKARNAK HOZNI, MÍG A SZAKEMBEREKTŐL POLITIKAI DÖNTÉST VÁRNAK. **(TISZTELET A KIVÉTELNEK!)**
- A DÖNTÉSHOZÓK VONZÓDNAK A RÖVID TÁVÚ DÖNTÉSEKHEZ, MÍG A SZAKEMBEREK A HOSSZÚTÁVÚ MEGOLDÁSOKHOZ. **(TISZTELET A KIVÉTELNEK!)**
- A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ÉS A KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS KÖZÖSSÉGI TÁRSASJÁTÉK, AHOL A JÁTSZÓTÁRSAKNAK AZONOS SZABÁLYOK SZERINT KELLENE JÁTSZANIUK.

EREDMÉNYEK

KÖZLEKEDÉSI SZOKÁSOK SZEGEDEN 2009.

ÍGY KÖZLEKEDÜNK Szegeden

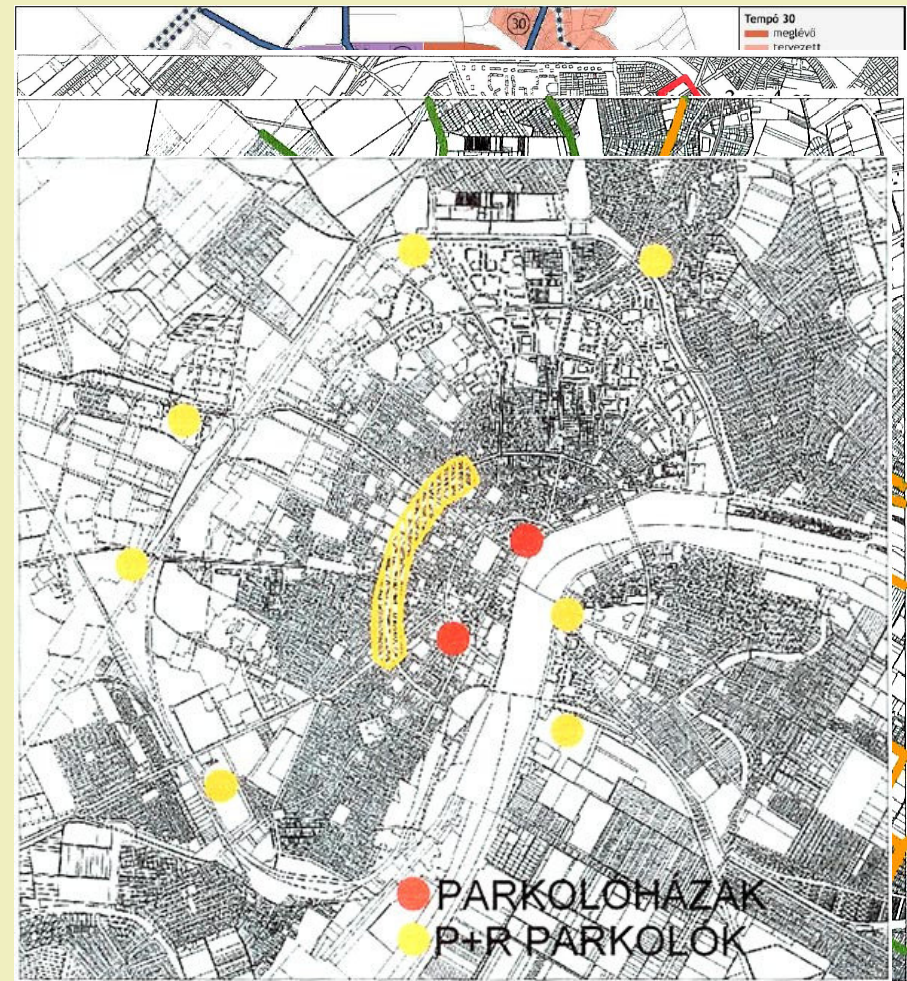

Forrás: COWI MAGYARORSZÁG KFT.

DM-GRAFIKA

KONCEPCIÓK

- Szeged fő- és gyűjtő- ill. tömegközlekedési úthálózata (tervezett elemekkel bővítve), a meglévő, tervezett vagy javasolt övezeti szabályozással
- Elektromos üzemű tömegközlekedés fejlesztése
- Kerékpárutak fejlesztése
- Parkolójázak és P+R parkolók
- „A fenntartható város első és legfontosabb követelménye az „autófüggőség” gyógyítása a meglévő városrészekben, a fejlesztéseknél pedig kialakulásának megakadályozása.”
(RÉSZLETEK SZEGED MJ. VÁROS KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIOJÁBÓL)

VÉLEMÉNYEK

„KARCSÚSODIK A SZEGEDI TÖMEGKÖZLEKEDÉS”

(Délmagyarország, 2008. május 7.)

„Szeged - **Hat százalékkal kevesebb utas ült autóbuszra** tavaly, mint 2006-ban a Tisza Volán Zrt. helyközi és távolsági járatain. **A szegedi villamosokon és trolikon** kisebb arányú, de **hasonló tendenciájú a változás.**”

„A Volán reakciója: **a járatok esetleges összevonása, az SZKT-é: a szolgáltatás további javítása.**”

„...**egy átlagos napon 1999-ben 250 ezer, 2005-ben 232 ezer utast szállítottunk** – jelenti ki Dózsa Gábor. ... De tény: a tudatos környezet- és egészségvédelem mellett gazdasági oka is van annak, hogy Szegeden is sokkal több a kerékpáros, mint 10-15 éve, s hogy a **tavasztól őszig kerekezők miatt is csökken a közösségi közlekedést választók száma.**”

„CSÚCSIDŐBEN GYALOG IS ÉRDEMES KÖZLEKEDNI SZEGEDEN”

(Délmagyarország, 2008. május 7.)

„Az **autósok** sem ússzák meg az araszolást, ők sem tudnak haladni a hídon. Azt viszont, **hogyan megálljanak a Torontál téri parkolóban, majd egy kicsit sétáljanak, úgy látszik, a legtöbben még mindig kizártnak tartják.**”

„**Ha sok a lámpa, az a baj. Ha körforgalmat építenek, az a baj. Ha sok a tábla, az a baj. Ha 30-as övezetet csinálnak, ahol ugye nincs tábla, az a baj.**

Ha csinálnak valamit, az a baj. Ha nem csinálnak semmit, az a baj. Ha valaki közlekedési szakember, az a baj. Ha nem az, csak kibic, az havaj.” (Ifj. Nagy Gábor, DM fórum)

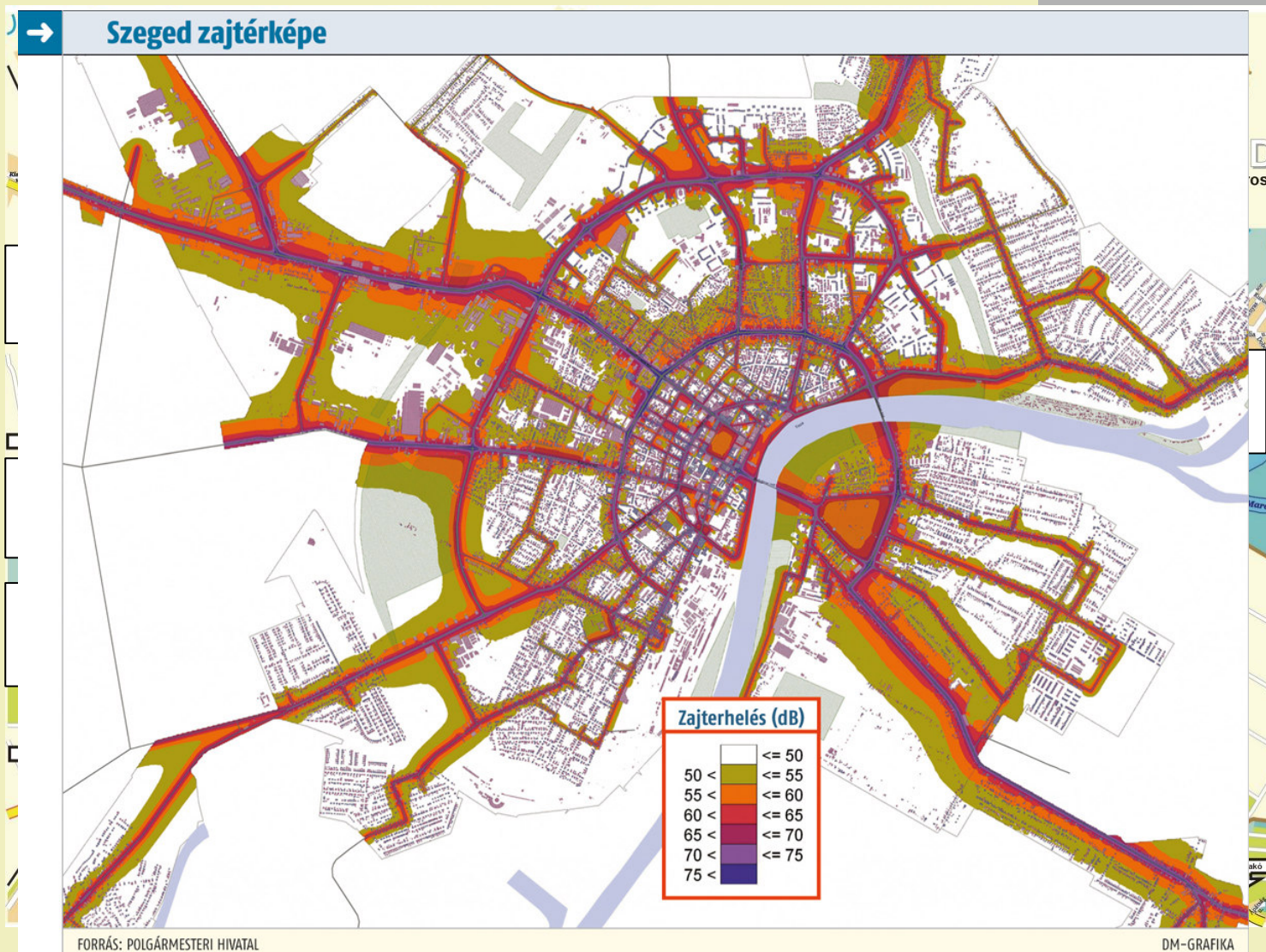
„**Kicsit gondoljon már bele polgármesterünk és kérjen tanácsot szakembereitől a terelésre. Bár ha a szegedi forgalomszervezőktől teszi ne tegye. Inkább a portástól kérdezze meg.**” (DM fórum)

A JÖVŐ EGYIK OLDALA

A JÖVŐ MÁSIK OLDALA

ÚJ, GÉPJÁRMŰFORGALMAT VONZÓ BERUHÁZÁSOK MEGJELENÉSE, ZAJTÉRKÉP

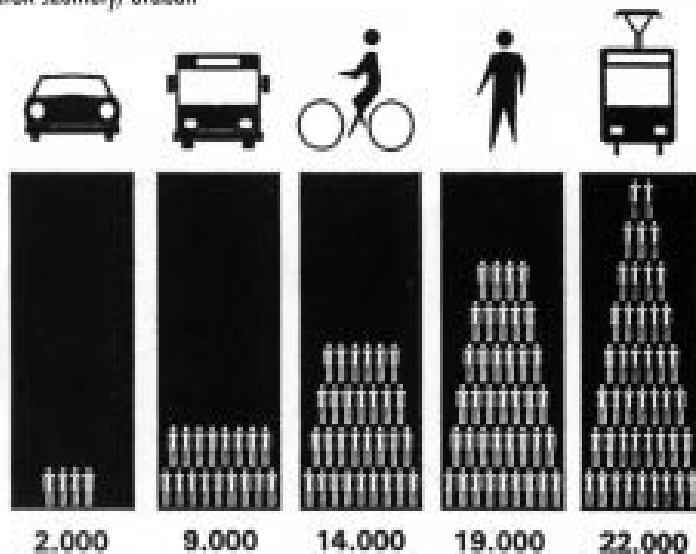
KITEKINTÉS

- JÓ GYAKORLATI MEGOLDÁSOK ELTERJESZTÉSE:
ÚJ FUNKCIÓKNÁL A PARKOLÓK SZÁMÁNAK KORLÁTOZÁSA.
[EUROPAI KÖZLEKEDLÉSPOLITIKA, 2010-IG, COM (2001.)370,
„A VÁROSI KÖZLEKEDÉS ÉSSZERŰSÍTÉSE”])
- 2006. ELEJÉN STOCKHOLMBAN BEVEZETTÉK A KÖZÚTI
BÉLEPTETŐRENDSZERT. 25%-KAL CSÖKKENT A
GÉPJÁRMŰFORGALOM, MÍG NAPI 40.000 UTASSAL NÖVEKEDETT
A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉST HASZNÁLÓ UTASOK SZÁMÁT.
- ANGLIÁBAN A KUTATÁSOK IGAZOLTÁK, HOGY A FORGALOM
MINDEN RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ TERET KITÖLT, ANNAK
BÁRMILYEN BŐVÍTÉSE ELLENÉRE.
(FORRÁS: SACTRA BRIT KORMÁNY KÜLÖN BIZOTTSÁG)
- A KÖZLEKEDÉS, MINT A KERESLET KÍNÁLAT FÜGGVÉNYE
(ROBERT MORRIS, USA)

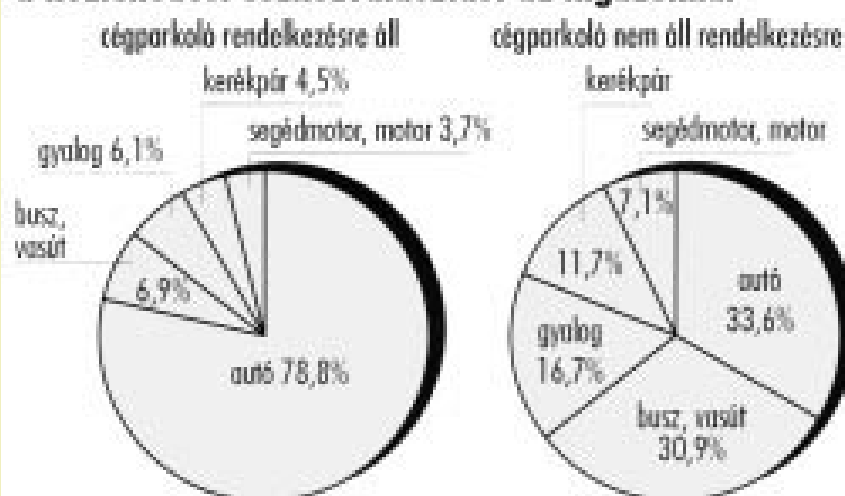
AZ ELLENTMONDÁS

A TERVEZETT ÚJ BERUHÁZÁSOKKAL (TÖBB, MINT 510 EZER M² EGYÜTT NÉHÁNY ÉVEN BELÜL MAJD 11.500 DB ÚJ PARKOLÓ LÉTESÜL A VÁROSBAN, MELYNEK EREDMÉNYEKÉNT A GÉPJÁRMŰFORGALOM NÖVEKEDNI FOG.

Egy 3,5 m széles forgalmi sáv átbitsátóképesége
Adatok személy/óránban

Igy befolyásolja a munkahelyi parkolási lehetőség a közlekedési eszközválasztást az ingázóknál

Adatok: Mikrocensus, Schweiz 1989

(Az ábrák az „Utak a kerékpározáshoz 2001. ” c. Osztrák Közlekedési Klub kiadványa magyar kiadásából)

DILEMMÁK

- **A MAGÁNBERUHÁZÁSOK KERETÉBEN TÖMEGESEN LÉTESÜLŐ PARKOLÓK MENNYIBEN SEGÍTIK A KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSI CÉLOK MEGVALÓSULÁSÁT?**
- **A FENNTARTHATÓSÁG ELVÉNEK BETARTÁSA CSAK A KÖZÖSSÉGI BERUHÁZÁSOK ESETÉBEN KELL-E ÉRVÉNYESÍTENI?**
- **MIT ÉR AZ A KONCEPCIÓ, AMELYNEK ELVEI ÉRVÉNYESÜLNEK AZ INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSSEN, DE NEM ÉRVÉNYESÜLNEK AZ INGATLAN FEJLESZTÉSSEN?**
- **EL KELL-E KÖVETNI A MÁSOK ÁLTAL MÁR KORÁBBAN ELKÖVETETT HIBÁKAT AHHOZ, HOGY OKULJUNK BELŐLE, VAGY TUDUNK TANULNI MÁSOK HIBÁIBÓL?**

LEHETSÉGES ESZKÖZÖK

- **LEHETŐSÉG A KÖZLEKEDÉS, ENERGIAIGÉNY CSÖKKENTÉSÉRE**
- **TECHNOKRATA MEGKÖZELÍTÉS**
(...KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI JÁRMŰPARK ÉS HÁLÓZAT FEJLESZTÉSE ...)
- **KÖZLEKEDÉS SZERKEZETÉNEK (MODAL SPLIT) ÁTALAKÍTÁSA**
- **GAZDASÁGI ÉS SZABÁLYOZÁSI ESZKÖZÖK**
- **TUDATFORMÁLÁS (MÍTOSZOK: „PIAC”, „A KÖZFORGALOMHOZ VALÓ MÉLTÁNYOS HOZZAFÉRÉS NEM GARANTÁLHATÓ MINDENKI SZÁMÁRA.”)**
- **INTEGRÁLT TERÜLET- ÉS TELEPÜLESPOLITIKA**

KÖVETKEZTETÉSEK

- **AZ ÁGAZATILAG JÓ DÖNTÉSEK NEM FELTÉTLENÜL JÓ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK.**

(NEM MINDEN FEJLESZTÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS. MINDENRE VAN MŰSZAKI MEGOLDÁS, DE NEM MINDEGYIK FOGADHATÓ EL.)

- **A KÖZLEKEDÉSI PROBLÉMÁKAT NEM A FORGALOM MAGA, HANEM A ZABOLÁTLAN IGÉNYKELTÉS OKOZZA.**

[„HA ADOTT AZ ÚR BÁRÁNYKÁT, AD HOZZÁ LEGELŐT IS!” (?)]

- **ELŐBB-UTÓBB MINDENÉRT FIZETNI KELL!**

NE LEGYEN ILLÚZIÓNK!

- A DÖNTÉSHOZÓK LEGTÖBBJE A LAKOSSÁG TÖBBSÉGE ÁLTAL TÁMOGATOTT PROJEKTEKET VALÓSÍTJA MEG SZÍVESEN. (GYORS SIKER)
- A LAKOSSÁG NEM TÁJÉKOZOTT, NINCS TÁJÉKOZTATVA, NEM TUDJA MINEK MI A KÖVETKEZMÉNYE, MIBŐL VÁLASZTHAT, ÖNTUDATOS.
- A LAKOSSÁG AZT HISZI (ÉS NÉHA A DÖNTÉSHOZÓI IS), HOGY A FELADAT A MINDENKORI IGÉNYEK KIELEGÍTÉSE.
- A KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS (VÁROSI) NEM MINDIG SIKERÁGAZAT.
(VALAKINEK A FORGALOM KORLÁTOZÁSÁT IS ÁT KELL ADNIA ÜNNEPÉLYESEN!)

JAVASLAT

- **ÉLŐ, A LAKOSSÁG ÉS A SZAKEMBEREK ÁLTAL IS ÉRTETT ÉS ELFOGADOTT, NAPI HASZNÁLATBAN LEVŐ KONCEPCIÓKRA VAN SZÜKSÉG.**

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS MINDEN RÉSZTERÜLETÉN EGYSÉGES ELVEK SZERINT KELL A DÖNTÉSEKET MEGHOZNI. A KONCEPCIÓK ELVEINEK TÉTELES SZÁMONKÉRÉSE MINDEN DÖNTÉS, MINDEN FEJLESZTÉS, MINDEN BERUHÁZÁS ESETÉBEN SZÜKSÉGES. (KÖVETKEZETESSÉG!) A KORÁBBAN ELFOGADOTT ELVEKTŐL VALÓ ELTÉRÉST INDOKOLNI KELL. (HITELESSÉG!)

- **A MEGLÉVŐ JOGSZABÁLYAINK KÖVETKEZETES ALKALMAZÁSA**

- AZ OTÉK 42. § (10) BEKEZDÉSÉNEK HELYES ALKALMAZÁSA, PL. P+R, P+W

(+/- 50% SZEMÉLYGÉPJÁRMŰ ELHELYEZÉSI KÖTELEZETTSÉG PARKOLÁSI RENDELET ALAPJÁN, PARKOLÓ ALAP KÉPZÉSE,

SZEGED 238 MILLIÓ FT, 54 MILLIÓ FT ÉVES BEVÉTEL, RENDELETI SZINTŰ ELLENTÉTELEZÉS)

- AZ EGYES TERVEK, ILLETVE PROGRAMOK KÖRNYEZETI VIZSGÁLATÁRÓL SZÓLÓ 2/2005. (I. 11.) KORM. RENDELET ALKALMAZÁSA

- **A JÓ TELEPÜLÉSPOLITIKA ÉS EZEN BELÜL A KÖZLEKÉDÉSPOLITIKA TERMÉK, MELYET EL KELL TUDNI ADNI. EZ ALAPVETŐEN NEM MÉRNÖKI FELADAT.**

**PROFI, SZAKSZERŰ, HITELES, INTERAKTÍV ÉS INTÉZMÉNYESÍTETT EGYÜTTMŰKÖDÉST KELL A LAKOSSÁGGAL ÉS A MÉDIÁVÁL KIALAKÍTANI. EZ TUL MŰTAT A MÉRNÖKI SZAKMAN!
(NEM ELÉG HA A DÖNTÉSHOZÓ ÉS A SZAKEMBER EGYETÉRT!)**

- **KORSZERŰ TÁRSADALMI RÉSZVÉTELI TECHNIKÁK ALKALMAZÁSA**

LEHETŐSÉGEK EGY UTCÁBAN

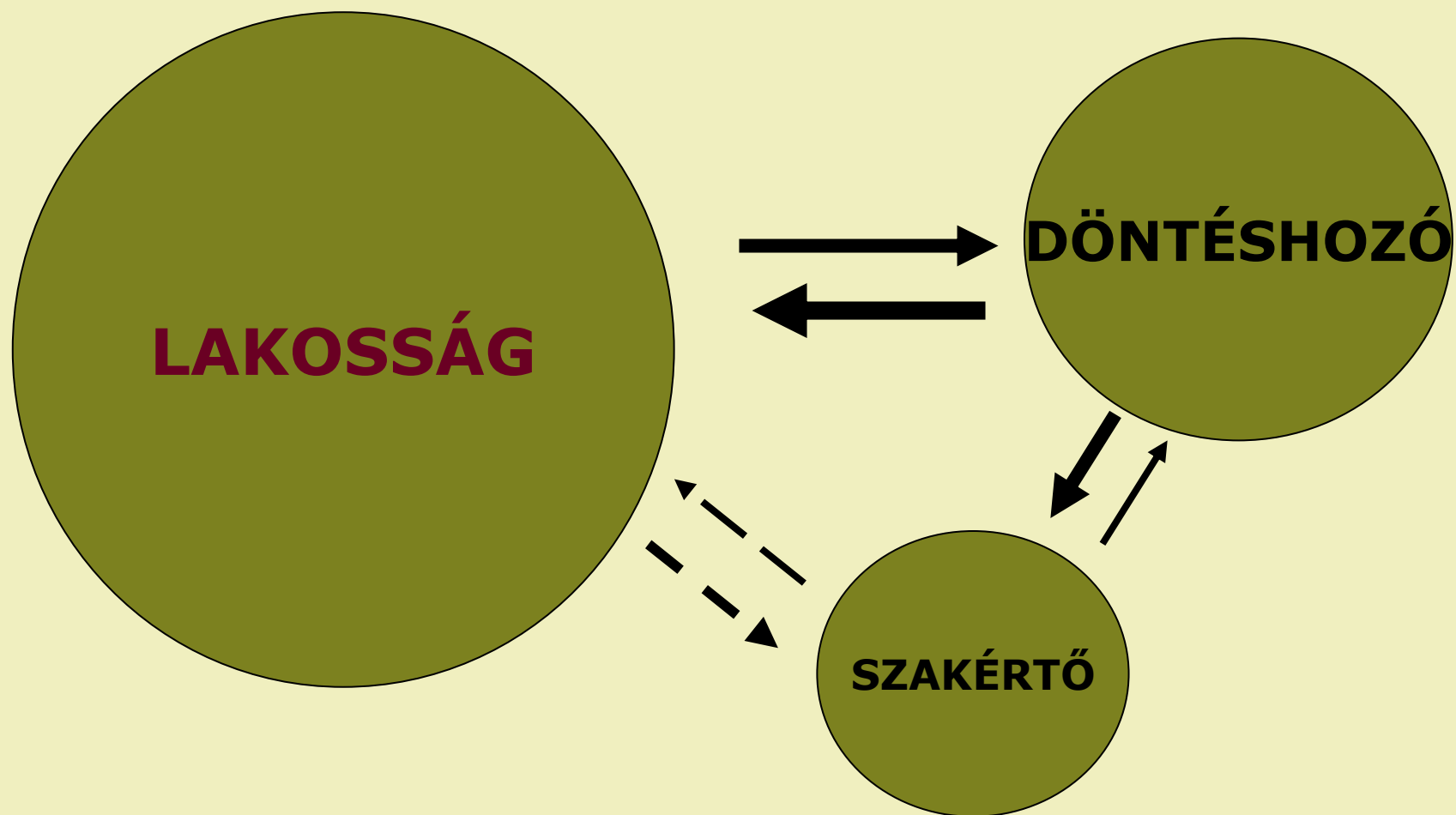

**KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ
FIGYELMÜKET!**

A DÖNTÉSI VISZONYOK

KONCEPCIO SZEGED KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSÉRE

I.

(RÉSZLETEK SZEGED MJ. VÁROS KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁBÓL ÉS A HOSSZUTAVU VÁROSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓBÓL)

■ ÁLTALÁNOS CÉL

A Dél-alföldi Régió és Szeged Város közlekedési hálózatának és szolgáltatásainak fejlesztése, jövőbeni működőképességének megalapozása annak érdekében, hogy a létrejövő új kapacitások a lehető legjobban szolgálják a térség gazdasági versenyképességét, foglalkoztatási potenciálját és **harmonikus, fenntartható fejlődését.**

■ VÁROSRENDEZÉS, A KÖZLEKEDÉSI IGÉNYKELTÉS BEFOLYÁSOLÁSA

- Kerülni kell a város kiterjedésének növekedését
- **Erős forgalomvonzó létesítményeket közforgalmú gerincvonalak vagy intermodális csomópontok mellé kell koncentrálni.**
- **A forgalomra érzékeny, belső övezetekben a kialakítható parkolóhelyek maximumát meg kell határozni.**

KONCEPCIÓK II.

■ Közforgalmú közlekedés

- Kiemelten fontos a közösségi közlekedés részarányának fenntartása, lehetőség szerinti növelése.
- A közösségi közlekedést még a közúti forgalom rovására is érdemes támogatni.
- Az optimális közlekedési mód megválasztásának érdekében eszközváltó helyek hálózatát kell kialakítani, oly módon, hogy az egyéni gépjárműközlekedéssel szembeni versenyképesség mindig érvényesüljön.
- A belváros és Újszeged kapcsolatát a tömegközlekedési kiszolgálás színvonalának és kapacitásának fejlesztésével erősíteni kell.
- A fenntartható város első és legfontosabb követelménye az „autófüggőség” gyógyítása a meglévő városrészekben, a fejlesztéseknél pedig kialakulásának megakadályozása.
- A cél az, hogy minél több városlakó a szokásos hétköznapi tevékenységhez szükséges helyváltoztatásokat gyalog, kerékpáron vagy közösségi közlekedési eszközökkel bonyolítsa le.